

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ ODRŮDOVÉ ZKUŠEBNICTVÍ – OVOCE

Zkoušky odlišnosti,
uniformity a stálosti

Registrace odrůd ovocných rodů
a druhů

Ochrana práv k odrůdám

Mezinárodní spolupráce

Zkušební stanice

Zkušební stanice Lysice

ODRŮDY

Zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti

- jsou součástí řízení o registraci odrůd a udělení ochranných práv k odrůdě,
- poskytují jednoznačný popis odrůdy, který slouží k identifikaci odrůdy,
- provádí se dle mezinárodně harmonizovaných metodik nebo národních zkušebních směrnic.

Odlišnost

Odrůda je odlišná, jestliže se zřetelně odlišuje od každé jiné obecně známé odrůdy projevem nejméně jednoho znaku vyplývajícího z jejího genotypu nebo kombinace genotypů.

Uniformita

Odrůda se považuje za uniformní, jestliže je dostatečně jednotná v projevu sledovaných znaků. Míra uniformity se posuzuje v závislosti na způsobu rozmnožování (rostliny cizosprašné, samosprašné či vegetativně množené).

Stálost

Odrůda se považuje za stálou, jestliže v projevu sledovaných znaků zůstává po opakovaném množení beze změny.

Odlišnost barvy okvětních plátků jabloně

bílá

světle růžová

středně růžová

tmavě růžová

Typ krycí barvy

celoplošný
s výrazným žlínáním

celoplošný
s nevýrazným žlínáním

jen celoplošně
rozmytý

Registrace odrůd ovocných rodů a druhů

je jedním z předpokladů uznávání a uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu odrůd a zárukou vhodnosti odrůdy pro půdně-klimatické podmínky ČR.

Pro pěstitele a další uživatele odrůd je zárukou:

- odpovídající kvality rozmnožovacího materiálu.

Šlechtitelům:

- garantuje rovné podmínky přístupu na trh s pozitivním dopadem na míru biodiverzity v životním prostředí.

Podmínky pro registraci odrůdy:

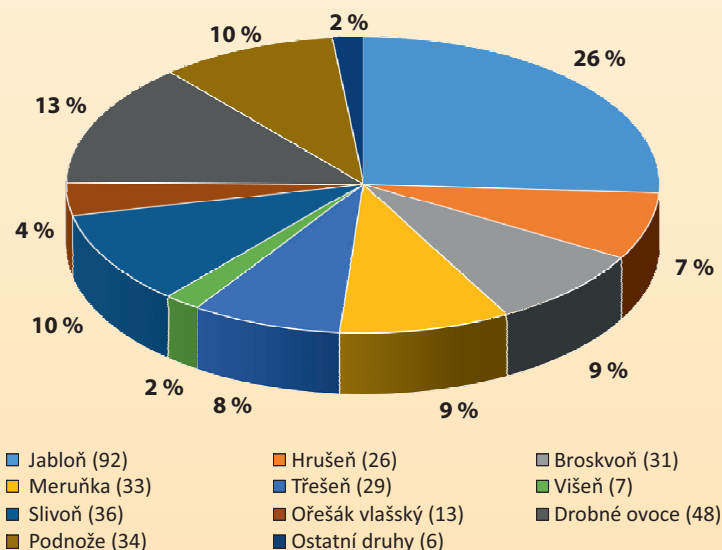
- odlišnost, uniformita, stálost,
- vyhovující název,
- zajištěné udržovací šlechtění.

O registraci odrůdy rozhoduje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) prostřednictvím Národního odrůdového úřadu (NOÚ).

Odrůdy registrované v České republice jsou pravidelně publikovány v Seznamu odrůd zapsaných ve Státní odrůdové knize a taktéž zveřejněny na www.ukzuz.cz.

Z národních seznamů registrovaných odrůd členských států EU je sestavován společný katalog odrůd ovocných rodů a druhů (FRUMATIS). Odrůdy v něm zapsané smějí být uváděny do oběhu ve všech členských státech EU.

Registrace – podíl jednotlivých ovocných druhů – ke dni 15. června 2017 zapsané v SOK (počet registrovaných odrůd jednotlivých druhů)

Ochrana práv k odrůdám

je formou ochrany duševního vlastnictví šlechtitele a zajišťuje držitelům šlechtitelských práv výlučné právo k využívání chráněné odrůdy.

- držitel může poskytnout souhlas s využíváním chráněné odrůdy jiné osobě na základě licenční smlouvy,
- licenční poplatky jsou významným finančním zdrojem pro investice do výzkumu a šlechtění nových odrůd.

V rámci EU může být odrůda chráněná:

- na území jednotlivých členských států podle jejich národních zákonů,
- jednotně na území celé EU.

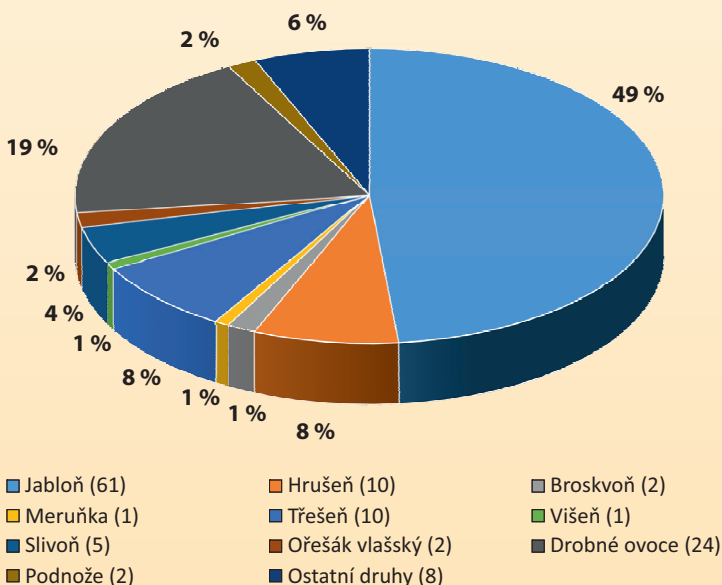
Podmínky udělení ochranných práv:

- odlišnost, uniformita, stálost a novost,
- vyhovující název,
- zajištěné udržovací šlechtění.

O udělení ochranných práv v ČR podle zákona č. 408/2000 Sb. rozhoduje ÚKZÚZ prostřednictvím NOÚ na základě provedených zkoušek.

Ochranná práva mohou být udělena odrůdám všech rostlinných druhů.

Ochranná práva – podíl jednotlivých ovocných druhů – ke dni 1. října 2017 zapsané v SOK (počet odrůd jednotlivých druhů, kterým jsou udělena ochranná práva)

Mezinárodní spolupráce

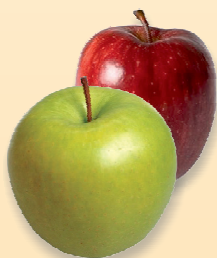
ÚKZÚZ je pověřen Správnou radou Odrůdového úřadu Společenství (CPVO) k provádění zkušební činnosti v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2100/94 u 29 druhů rostlin. NOÚ provádí zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti pro CPVO, národní odrůdové úřady členských států EU a třetích zemí.

Účast v expertních pracovních skupinách a mezinárodních projektech

- UPOV pro zemědělské plodiny, zeleniny, ovocné druhy, biometriku, biomolekulární technologie
- CPVO,
- Evropské Komise a Evropské Rady,
- IBS (Mezinárodní biometrická společnost).

Seznam ovocných plodin zkoušených pro účely udělení evropských ochranných práv CPVO:

- jablón jen kříženci, v živé kolekci na Zkušební stanici Lysice
- zimolez kamčatský, v živé kolekci na Zkušební stanici Chrlice
- ořešák královský, v živé kolekci na Zkušební stanici Lysice

Zkušební stanice

Pro NOÚ zakládají a hodnotí pokusy pro ochranu práv k odrůdám a registraci u ovocných plodin.

- **ZS Lysice** – jádroviny, chladnomilné peckoviny, skořápkaté ovoce mimo mandloň, některé druhy drobného a méně známého ovoce,
- **ZS Chrlice** – drobné ovoce (angrešt, rybíz černý, červený a bílý, zimolez kamčatský, borůvka chocholičnatá),
- **ZS Oblekovice** – teplomilné peckoviny (meruňka, broskvoň), skořápkaté ovoce (mandloň),
- **ZS Lednice** – teplomilné peckoviny (meruňka, broskvoň).

Zkušební stanice Lysice

GPS: 49°27'24"N, 16°33'23"E

Zkušební stanice Chrlice

GPS: 49°07'29"N, 16°38'03"E

Zkušební stanice Oblekovice

GPS: 48°50'02"N, 16°04'11"E

Zkušební stanice Lednice

GPS: 48°48'30"N, 16°46'20"E

Zkušební stanice Lysice

Základní charakteristiky lokality:

Nadmořská výška:	370 m/m	Výrobní oblast	Obilnářská
Průměrná roční teplota:	7,8 °C	Půdní typ	Hnědozem
Roční úhrn srážek:	620 mm	Půdní druh	Hlinitá

Odrůdové pokusy ovocných plodin a živé kolekce

Jádroviny	Peckoviny	Skořápkaté ovoce	Drobné a méně známé ovoce
Hrušeň evropská *	Slivoň evropská *	Líška obecná *	Bez černý *
Hrušeň písečná *	Slivoň japonská *	Ořešák vlašský *	Kaštanovník setý
Jabloň *	Třešeň *		Maliník *
Kdouloň	Višeň *		Ostružiník

* živá kolekce

Zkušební stanice Lysice

- Informační centrum k pěstování a ochraně ovocných druhů
- Pořádá každoročně organoleptické hodnocení jablek pro veřejnost

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

Sekce rostlinné výroby
Národní odrůdový úřad a Odbor provozní a zkušební
Hroznová 2, 656 06 Brno
tel.: +420 543 548 211

www.ukzuz.cz

08-2018

Zkušební stanice Lysice
Boskovická 450, 679 71
tel.: +420 739 246 578